

Forskerforbundets forening for lærerutdanning (FFL) er en fagpolitisk forening under Forskerforbundet. I forbindelse med en selvevaluering sommeren 2017 initiert av Hovedstyret, framkommer karakteristiske trekk ved foreningens virksomhet. Selvevalueringen ble besvart gjennom et spørreskjema, og gjengis her:

Ad spørreundersøkelse til fagpolitiske foreninger

Forskerforbundets forening for lærerutdanning (FFL) viser til mail fra Forskerforbundet av 7/6-17 hvor de ber om en tilbakemelding fra de fagpolitiske foreningene gjennom et vedlagt spørreskjema bestående av 16 spørsmål. Bakgrunnen for henvendelsen er at (sitat:)

Forbundets organisasjonsstruktur skal evalueres og det skal vurderes om en ny struktur kan bidra til å vitalisere organisasjonsarbeidet og derigjennom gjøre det mer attraktivt for medlemmer å delta i organisasjonsarbeidet både på lokalt og sentralt nivå. Det skal vurderes å etablere et bredt sammensatt landsstyre som en erstatning for eksisterende landsråd.

Som del av utviklingen kartlegges og tydeliggjøres de fagpolitiske foreningenes funksjon, innsats og bidrag til forbundets samlede fagpolitikk samt behovet for driftsmidler.

FFL gir tilbakemelding ved at spørreskjemaets spørsmål besvares enkeltvis.

Formål og medlemsgrunnlag

1. Hva er foreningens formål?

For fullt ut å forstå de fagpolitiske foreningenes ståsted og funksjon, må en ha det historiske grunnlaget og utvikling klart for seg. I 1999 hadde FFL 100 års jubileum. Foreningens opprinnelige navn var «Seminarlærernes landsforbund». Formålet med foreningen var å trekke med seg seminarlærerne som gruppe med i diskusjonen om norsk lærerutdanning ståsted og utvikling. Første landsmøte i august 1900 hadde både pedagogiske og fagforeningsmessige saker på programmet. Foreningen utviklet seg til å bli et sentralt talerør m.h.t lærerutdanningens innhold (fagpolitikk). Foreningen har hatt ulike navn i takt med utviklingen i UH-sektoren. I 1981 ble navnet Norsk lærerhøgskolelag (NLHL) da lov om ny lærerutdanning innførte betegnelsen pedagogiske høgskoler (1973). På den tiden hadde foreningen en betydelig innflytelse innenfor utdanningspolitiske saker. Eksempelvis hadde NLHL en plass i læreplangrupper ved revisjoner av lærerutdanningen.

Sammen med flere andre foreninger meldte NLHL seg inn som medlemsforening i Norsk Forskerforbund med AF som hovedsammenslutning i 1990. I praksis betydde dette at lærerutdannere i NLHL ble medlem av Forskerforbundet gjennom sitt medlemskap i NLHL. I 1995 skiftet foreningen navn til Forskerforbundets forening for lærerutdanning (FFL) grunnet høgskolereformen i 1994. En betydelig skillelinje i foreningens historie skjedde høsten 1996 da Representantskapet i FF bestemte at FF fra 1. januar 1999 skulle forlate forbundsmodellen til fordel for tjenestemannsmodellen. Dette innebærer at hvert enkelt medlem er direkte innmeldt i Forskerforbundet og ikke via foreningene. Vedtaket fikk blandet mottakelse i FFL. Fra jubileumboken «Hundre år på lag med lærerutdanningen 1899-1999» (Halvorsen, Henrik, 1999) siterer vi:

- Innstillingen *Forskerforbundet i ny drakt* fra oktober 1995 var ute til høring blant lokallagene i FFL, men fikk ingen hjertelig mottagelse. Tjenestemannsmodellen fant man hensiktsmessig i arbeidet med

lønns- og arbeidsvilkår. Men innflytelsen til lærerutdannere blir trolig svekket. Mulighetene for å arbeide med utdanningspolitiske spørsmål særlig knyttet til en profesjonsrettet lærerutdanning ble vurdert som vesentlig dårligere enn under dagens modell. Videre viste uttalelsene at det var liten tro på at et «fagutvalg» for lærerutdanning under FF ville kunne ivareta utdanningspolitiske oppgaver for lærerutdanning på en tilfredsstillende måte.

Selvstendighetslinjen sto sterkt i FFL, men likevel vedtok Landsmøtet i foreningen i 1998 en «mellomløsning» ved at FFL skulle omdannes til en fagpolitisk forening i Forskerforbundet.

2. Hvordan oppfylles formålet i dag?

FFL har de samme målene i dag ved at foreningen søker å ivareta lærerutdanningens og lærerutdannernes fagpolitiske interesser både innad i FF og utenfor FF. Foreningens betydelige innflytelse nevnt under punkt 1 er imidlertid redusert, ikke bare på grunn av tjenestemannsmodellen, men også pga omstruktureringer i UH-sektoren over tid. FFL vil her nevne at i 1998 ble Lærerutdanningsrådet (sakkyndig organ under departementet, se <http://www.nsd.uib.no/polsys/data/forvaltning/enhet/21520/endringshistorie>) lagt ned; et råd FFL spilte på lag med i utviklingen av lærerutdanningen. Norgesnettrådet ble også nedlagt. I stedet ble NOKUT opprettet i 2003 som del av Kvalitetsreformen, og som bl.a. skal føre *tilsyn* med utdanningene. Fagforeningens rolle er dermed til en viss grad snudd på hodet ved at den rollen en hadde som premissleverandør for kvalitetsutvikling via Lærerutdanningsrådet er blitt erstattet av en institusjon som bl.a. har til oppgave å føre tilsyn med og å utvikle kvaliteten på utdanningene.

3. Hvordan er medlemsgrunnlaget definert?

Medlemskap i FFL er tiltenkt lærerutdannere av alle slag som er organisert i Forskerforbundet, men er åpent for alle interesserte FF-medlemmer. Pensjonister kan også være medlem.

Arbeidsform

4. Hvordan arbeider foreningen normalt?

FFL hadde tidligere en omfattende organisasjonsstruktur. Denne er etter Landsmøtet i 2015 forenklet ved at øverste organ er et sentralstyre bestående av 3 medlemmer. Styret har 3-4 møter årlig, men har en omfattende møtevirksomhet digitalt mellom sentralstyremøtene. Ut i organisasjonene har foreningen etablert kontaktpersoner på institusjoner hvor det er et tilstrekkelig medlemstall. Kontakt med medlemmene skjer via *FFL-kontakt*, som er (blitt) et digitalt informasjonsskriv fra sentralstyret. FFL-kontakt utgis 5-8 ganger i året. FFL har Landsmøte hvert tredje år, og det neste er lagt til våren 2018.

5. Hvilke aktiviteter har vært gjennomført i løpet av siste 12 måneder?

- a) I 2016 ble det utgitt seks utgaver av FFL-kontakt. I 2017 har det til nå blitt gitt ut fire utgaver. Disse blir lagt ut på foreningens hjemmeside <https://www.forskerforbundet.no/om-oss/organisasjon/foreninger/ffl/>. Hjemmesiden blir vedlikeholdt av lederen i foreningen.
- b) I 2016 ble det avholdt tre sentralstyremøter.
- c) I samarbeid med Forskerforbundet sentralt arrangerer FFL en nasjonal lærerutdanningskonferanse hvert år. I 2016 var tittelen på konferansen ”*Foran en bedre lærerutdanning* og i 2017 ”*Lærerutdanning i nytt institusjonslandskap*”.
- d) Leder i FFL holdt et innlegg på konferansen i 2017 under tittelen «Gode intensjoner – vanskelig prosess».

- e) FFL søker midler til og avholder OU-kurs. I tilknytning til forskningspolitisk seminar i november, arrangerer FFL et heldags møte for styrene i alle fagpolitiske foreninger i FF. FFT har ansvar for et tilsvarende OU-kurs i februar, der også enkeltmedlemmer i foreningene blir invitert.
- f) Leder i FFL har orientert bl.a. om foreningens arbeid for FF-medlemmer ved lærerutdanningen ved Høgskolen i Bergen (1/12-16) og ved NTNU (30/3-17).
- g) Leder i FFL er medlem i FF's ekspertutvalg som skal utarbeide forslag til Forskerforbundets politikk for lærerutdanning. Utvalgets arbeid skal legges fram for Hovedstyret.
- h) FFL har vært medarrangør til et «smalere» seminar dagen etter de nasjonale lærerutdanningskonferansene. I maikonferansen i år var det for påmeldte interesserte anledning til å komme med innspill til og drøfting av Forskerforbundets framtidige politikkdokument for lærerutdanning.
- i) Nordisk samarbeid. FFL representerer Forskerforbundet i den nordiske ledergruppen for de nordiske lærerutdanningskonferansene som arrangeres annethvert år. Den nordiske ledergruppen består av representanter fra Sverige, Danmark, Finland, Island, Grønland og Færøyene. I 2016 ble konferansen arrangert ved NTNU, Trondheim, og i 2018 avvikles arrangementet i Vasa, Finland. Ledergruppen har et årlig møte i forbindelse med disse konferansene; i 2016 i Trondheim og i 2017 Helsingfors.
- j) Nordisk samarbeid. FFL har som målsetting å pleie kontakten med de tilsvarende organisasjoner i de nordiske land. Eksempelvis avviklet sentralstyret i FFL studietur til Reykjavik for å møte representanter for forskerforeningen ved Island universitet i 2015 og til København i 2016 i møte med Dansk Magisterforening. En studietur til Stockholm i 2017 for å møte SULF er planlagt.
- k) FFL ved leder har representert Forskerforbundet ved UHR's lærerutdanningskonferanser, senest april 2017.
- l) De fagpolitiske foreningene blir invitert til å komme med høringsinnspill til Forskerforbundet. Bare i 2017 har FFL så langt bidratt med 7 høringsinnspill, inkludert innspill som har med lærerutdanning å gjøre.
- m) Leder i FFL har skrevet kronikker i Forskerforum og har vært intervjuet flere ganger av samme organ.
- n) Deltakelse på FF's sektorseminar, tariffkonferanse, Landsråd, forskningspolitisk seminar m.m.
- o) Verving. Et infoskriv om FFL ble utarbeidet og sendt høsten 2016 til en rekke medlemmer av Forskerforbundet i lærerutdanningen som svarte på lærerutdanningsundersøkelsen i 2016. Tilsvarende ble en «flyer» om FFL utarbeidet og lagt inn i kursmappen på de nasjonale lærerutdanningskonferansene.

6. Hva mener dere har kommet ut av disse aktivitetene?

I første rekke har en gjennom disse aktivitetene vist eksistensen til FFL og foreningens engasjement for å sette lærerutdanning på sakskartet. På en annen side har en også synliggjort Forskerforbundet som en aktuell aktør innenfor lærerutdanning.

7. Hvordan er medlemmene engasjert i foreningens arbeid?

Medlemmer er blitt invitert til å delta på OU-kurs (5e) og opplysningsarbeid (5f), konferanser (5c) og seminarer (5h). Medlemmer er også invitert til å komme med innspill til enkelte høringssaker (5i) og denne spørreundersøkelsen.

Fagpolitikk

8. Hva mener dere er foreningens viktigste bidrag til forbundets samlede fagpolitikk?

FFL arbeider for lærerutdanningens og lærerutdannernes interesser ved høyskoler og universiteter, og i tråd med Hovedstyrets konklusjon etter foreningenes selvevaluering i 2011, er FFL (og de andre fagpolitiske foreningene) på dette grunnlaget en viktig ressurs- og kompetansebase for Forskerforbundets sentralt. I de senere år har sentrale myndigheter gjennomført store reformer innenfor lærerutdanningene med tilhørende invitasjoner om høringsuttalelser om både stortingsmeldinger og andre innspill fra Kunnskapsdepartementet. Vi har inntrykk av at FFL's grunnarbeider i slike høringer er høyt prissatt i FF's sekretariat, et arbeid som også har vært retningsgivende for Forskerforbundets offisielle høringsutspill.

9. På hvilken måte har foreningen eventuelt kommet med fagpolitiske innspill?

I fremste rekke har dette skjedd gjennom høringsinnspill nevnt i punkt 8. Ellers har leder i FFL på vegne av sentralstyret publisert kronikker i Forskerforum og dagsaviser om aktuelle spørsmål knyttet til lærerutdanning. Innad i Forskerforbundet hadde leder i FFL et innlegg under Åpen post på FF's Landsråd i 2014. Innlegget var en oppfordring til Hovedstyret om å oppgradere det fagpolitiske aspektet i forbundet, herunder et forslag til finansiering av driften av de fagpolitiske foreningene. Det kan også nevnes at lederne i FFL og FFT på vegne av de fagpolitiske foreningene i forbundet sendte et brev til generalsekretæren i Forskerforbundet 5/12-16 med overskriften *Vedrørende fremtidig satsing, profilering og rammevilkår for fagpolitisk arbeid i forskerforbundet*.

Økonomi

10. Hvordan finansieres foreningens aktiviteter (kontingent-, OU-, prosjektmidler)?

FFL søker både OU-midler og for å arrangere relevante kurs og seminarer. For å opprettholde den daglige operative aktiviteten har foreningen alltid måttet fastsette en medlemskontingent.

11. Hvordan vurderes behovet for faste driftsmidler?

Lærerutdanning er til stadig i fokus både i media og i politikken. Ikke minst i lys av dette, vurderes en daglig operativ aktivitet som absolutt nødvendig. Faste driftsmidler kan benyttes til (delvis) frikjøp av leder av foreningen.

12. Dersom det bør ytes driftsmidler, hvilke kriterier bør disse i så fall gis etter?

Dette er et vanskelig avveiningsspørsmål. I utgangspunktet burde enhver fagpolitisk forening få et visst frikjøp (se punkt 16). I tillegg bør det selvsagt fordres aktivitet i foreningen i lys av Hovedstyrets vedtak (punkt 8).

13. Hvor bør eventuelt midler hentes fra?

Dette er også et vanskelig avveiningsspørsmål siden hvis «andre skal få, må noen få mindre», og dermed skape motsetninger innad i forbundet. En må betrakte et slikt spørsmål som en utvidelse av aktiviteten til forbundet. På lik linje med at lokallagene blir tildelt ressurser (etter en viss norm), kan det samme gjøres med de fagpolitiske foreningene. F.eks. slå de fagpolitiske foreningene sammen med lokallagene (=økt antall) og fordel ressursen andelsmessig etter en nøkkel. I framlegget i Åpen post (punkt 8) ble en generell økning i kontingenten skissert som en mulig løsning. Det viser seg at en slik løsning medfører bare en marginal økning av kontingenten til Forskerforbundet.

14. Hvordan skal eventuelle driftsmidler anvendes?

Som nevnt i punkt 11, anses frikjøp av leder å være viktig. Midler til styrehonorar eller reisestipend til styremedlemmer er også en rimelig avsetning.

15. Hvilke konsekvenser ser foreningen for seg en tildeling av driftsmidler vil få for foreningens og forbundets fagpolitiske arbeid og engasjement?

Tildeling av driftsmidler vil overflødiggjøre medlemskontingent i foreningene. For FFL's vedkommende vil det bety at alle Forskerforbundets medlemmer i lærerutdanningene også blir medlem av FFL. Dette virker styrkende på både på FFL og FF. Med bortfall av kontingent unngår en også «gratispassasjerer». Det er ikke til å legge skjul på at mye av arbeidet FFL gjør også gagnar FF-medlemmer som ikke er FFL-medlemmer. Dessuten er det urimelig, sett i lys av Hovedstyrets vedtak nevnt i punkt 8, at FFL-medlemmer skal betale ekstra for at foreningen skal opptre som «en viktig ressurs- og kompetansebase for Forskerforbundets sentralt».

Rekruttering

16. Hvordan bidrar foreningen til å rekruttere og beholde medlemmer i Forskerforbundet?

Gjennom alle aktivitetene nevnt i punkt 5 håper en at foreningens arbeid blir synliggjort både blant medlemmer og ikke-medlemmer. På den måten vil en oppfatte FFL som en viktig aktør for lærerutdanningen og lærerutdannerne. En søker ellers å opplyse om foreningens arbeid på egen arbeidsplass og andre steder ved at sentralstyret blir invitert (5f). Informasjonsark om FFL er delt ut som «flyer» (5o) ved konferanser, og foreningen blir også lagt merke til gjennom innslag i media (5m) og gjennom å skrive kronikker/leserinnelegg. FFL har også hatt innmeldinger i 2017, men pågangen kan ikke karakteriseres som plagsom. Mye av årsaken til at medlemstallet er avtagende ligger i ekstra-kontingenten og at en som menig FF-medlem likevel høster av godene FFL kan tilby.

Avsluttende kommentar

FFL ser et betydelig utviklingspotensiale med tildelte driftsmidler. I første rekke skyldes dette at hver lærerutdanner i Forskerforbundet automatisk blir medlem av FFL siden ekstrakontingenten forsvinner. FFL blir med dette en samlende og dominerende organisasjon ved lærerutdanningsinstitusjonene, og vil utvikle seg til å bli et enda mer sentralt talerør m.h.t. lærerutdanningenes innhold. Hele organisasjonsstrukturen kan styrkes gjennom etablering av lokallag, fagpolitiske representanter for de ulike fag og en oppbygging av landsseksjoner i fagene med tilhørende landskonferanser. Lærerutdannerne stemmer blir kanalisert gjennom FFL, og Forskerforbundet vil få et større trykk i utdanningspolitiske spørsmål. Det er all mulig grunn til å tro at en *ny struktur kan bidra til å vitalisere organisasjonsarbeidet og derigjennom gjøre det mer attraktivt for medlemmer å delta i organisasjonsarbeidet både på lokalt og sentralt nivå* (sitat fra FF's henvendelse). På den måten vil FFL i enda større grad enn i dag være en mediator for medlemsrekruttering til Forskerforbundet.

På vegne av sentralstyret i Forskerforbundets forening for lærerutdanning (FFL)

Knut Ole Lysø
Leder FFL

